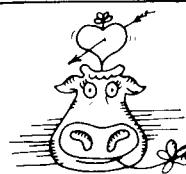

טיפוח • פוריות

הטיפוח – לאן? מוטי אישיאיר, מעגן מיכאל

מימדים יותר גדולים מההתקדמות שהושגה עד כה. סבורני שברמת הממשק הגיעו רפתות העילית בישראל למימוש מלוא היכולת הגנטית. אם עד כה היינו עדים לעליה מסחררת של תנובת חלב עד רמה של 9,000 ק"ג הרי למעלה מכך מסתמנת מגמה של דריכה במקום. הדלק היקר והמשובח זורם, אבל המכונה הגיעה לקצה גבול יכולתה הביצועית. נדמה לי שתמונת מצב זו מקבלת את סימוכה בטבלה 1 המביאה את סיכומי ביקורות החלב השנתיות בעדרים של שלוש חליבות.

בחרתי בכוונה את המיגור הזה משום שבמרוצת השנים זוהי הקבוצה היציבה ביותר בעדרים מבין שאר קבוצות הביקורת. בהזדמנות זו כדאי לשים לב לשיעורי אחי היציאה המלווים את העליה בתנובה לפרה.

בכדי למנוע אי הבנות וכוונות מרושעות ברצוני להבהיר שאני קשור לאותם אנשים הסבורים שהטיפוח בארץ הגיע להישגים מרשימים שהודות להם נחשבת הרפת הישראלית לאחת הרפתות המצטיינות בתבל.

זאת ועוד, אין לי ספק בכך שהאדם המרכזי בהישגי הטיפוח שלנו הוא החב' משה הימן אשר נעזר בכל התקופות בצוות עוזרים מוכשר כשהבולט בהם הוא ד"ר ר. בר-ענן.

ברם, בד בבד עם הטפיחה על השכם, נראה לי שתהיה זו טעות נוראית לנוח על זרי דפנה ולהסתפק בקצב ההתקדמות הנוכחי הנאמד בין 60-90 ק"ג לשנה. היעילות ברפת תוכל להשתפר בין השאר כתוצאה מעליה משמעותית וגדולה יותר בכושר הנבה של הפרה. לכן יש לחתור לכך שתאוצת ההתקדמות תקבל

טבלה 1. ביקורת החלב בעדרים שיתופיים 3x

השנה	מס' פרות בעדר	ק"ג חלב לפרה	ק"ג שומן לפרה	% שומן	% יציאה
תשל"ב	30,848	6,840	219.6	3.21	20.0
תשל"ג	35,085	6,906	217.5	3.15	25.5
תשל"ד	37,138	7,085	225.3	3.18	30.7
תשל"ה	30,922	7,563	237.5	3.14	29.6
תשל"ו	43,867	7,844	249.4	3.18	38.3
תשל"ז	43,512	8,041	262.9	3.27	35.7
תשל"ח	44,915	8,032	269.1	3.35	35.2

וקרקע. מכיוון שפרה בעלת פוטנציאל לייצור שומן זקוקה ליחס רחב בין חומצה אצטית ופרופיונית, סביר להניח שבלוח הזנה מרוכזת תהיה פרה זו פחות יעילה מפרה הנוטה מבחינה תורשתית ליצר יותר חלב על חשבון שומן. בעוד שהראשונה תהיה יעילה בכמות מקובלת של מספוא גס, הרי תהיה האחרונה יעילה יותר במנה מרוכזת. הפרה אשר נוטה ליצר שומן על חשבון חלב במנה מרוכזת תתנהג בצורה די דומה לפרת בשר אשר במנה מרוכזת מפנה את מירב האנרגיה לצבירת שומן גוף. אגב, אחד ההסברים של פרופסור קאופמן הידוע, לתגובות הגבוהות בישראל – בהזנה גדושה במזון מרוכז – היא שהפרה האמריקנית מפרשה יותר רוק באכילת מזון מרוכז מאשר הפרה אירופית.

טיפוח לחלב על חשבון השומן, פירוש התאמת הטיפוח לממשק ההזנה הנהוג בהרבה משקים בארץ. על כך יש להוסיף שביחסי המחירים הנהוגים אצלנו נמצא שכל שתובת החלב עולה על חשבון ייצור השומן – בחישוב אנרגטי זהה – מתרומם כלפי מעלה ק"ג חמ"מ (ראה טבלה 2).

(ב) מתוך נסיון העבר למדנו שכאשר המשק מיצר חלב בהיקף שסיפק את תצרוכת השוק – נוצר במקביל מלאי של שומן (ראה מאמרו של גיאורג אלישברג – "משק הבקר והחלב" 151). מלאי זה היווה נטל ומעמסה על המחלבות ובסופו של דבר גרם בין השאר לכך שהיה צורך לקזז ממחיר החלב בכדי לממן את אחזקת המלאים של השומן, והפסדי מכירת החמאה. מכאן, שכל שנרד באחוז השומן, כך נוכל ליצר יותר חלב עם פחות נטל אחזקת שומן על ק"ג חלב.

(ג) אחד המרכיבים החשובים בחלב הוא החלבון. מתוך עבודות רבות הזורמות מכל עבר נמצא שאין קשר הכרחי בין שומן לחלבון בחלב. יתר על כן, אחוז החלבון בחלב קשור להזנה מרוכזת, בעוד שאחוז השומן תלוי בכמות המזון הגס. מכאן גם שהזנה לייצור חלב על חשבון שומן תואמת את ייצור החלבון.

(ד) זה שנים מתהלכת אגדה שהפרים שלנו נופלים מהפרים האמריקנים בהורשת אחוזי

נכון הוא שאין בטבלה זו כדי להורות על קצב ההתקדמות הטיפוחית משום שמשפיעים כאן גורמים נוספים. ברם, איאפשר גם להתעלם מכך שלאחוז יציאה מוגבר השפעה לא מבוטלת על השגת העליה לתנובה לפרה. כמו כן יש בדריכה במקום בין ל"ז לל"ח כדי לרמז שההתקדמות נעשית יותר ויותר קשה. בשנת תשל"ח ירדו ברובם המכריע המשקים בעלי התנובה של 9,000 ק"ג או שכמות תנובתם נעצרה. זהו גם נתון שראוי לבדיקה יותר מקיפה.

טיפוח למירב החלב

כיום מבוסס הטיפוח על נתינת משקל של שני שליש לחלב ושליש לשומן החלב. המבחן הגופני זוכה אמנם לתשומת לב ומהווה גורם בשיקולים, אלא מכיוון שלא תמיד הפר עם כמות החמ"מ המירבית הוא גם המצטיין בתכונות הגופניות, ולהיפך, נאלצים אנו לעתים קרובות להתפשר בתחום הגוף והעטין עם פרים אשר אינם מצטיינים במדדים אלה. אחד החוקים החשובים בטיפוח הוא רעיון חיוק התכונות, כלומר: רצוי לזווג פרה קטנה עם הרבה חלב עם פר המוריש בנות גדולות, מתוך מחשבה שתיווצר בהמה אשר תירש את התכונות החלבניות של אמה. מדיניות זו ניתנת לביצוע כאשר לרשות הבוקר עומדת שורה של פרים מצטיינים המספקים מיוון של תכונות שונות. אנחנו עדיין לא הצלחנו להגיע למצב שכזה. אצלנו ההפרש בין פר מס' 1 בחלב לבין שאר הפרים מסתכם לעתים במאות ק"ג, כך שכל בוקר מעדיף לוותר על שאר מטרות הטיפוח ולהשתמש (ובצדק) בפר מס' 1. בכדי שנוכל להגיע להיצע רב יותר ומגוון של פרים עם הפרש ניכר בחלב, נראה לי שעלינו לוותר על המשקל שאנו מקדישים כיום לשומן. כלומר, לדעתי, הטיפוח כיום צריך להיות מוקדש לשלושה תחומים לפי הסדר הבא: חלב, גודל ועטין. תחילה יש לאתר את הפרות עם ההפרש הרב ביותר בחלב, וביניהן לנסות ולברר על פי גוף ועטין. אם כן מדוע טפח קדם כל למירב החלב?

(א) לוחות ההזנה שלנו עניים במספוא גס בעל איכות מעולה כתוצאה מתחרות קשה על מים

הן בנות לכוכבי ההמלטה ה-1 או דווקא בנות לפרים שגדולתם נמצאת בתחלובה שניה ושלישית? בכלל כדאי היה לבדוק את מידת המתאם בגרות מינית מאוחרת ואחוז יציאה נמוך. בהקשר לכך כדאי לציין נתון הבולט בחוברת שפירסם ר. בר-ענן ("גורמים המשפיעים על תנובת החלב" הוצ' משרד החקלאות 1976). על-פי הנתונים המתפרסמים בטבלה 8 באותה חוברת מזדקרת תמונה מאוד מעניינת (ראה טבלה 5).

טבלה 2. צריכת האנרגיה-נטו לייצור חלב בעל שומן שונה והתמורה בחמ"מ*

שומן % בק"ג חלב	מג"ל אנ' נטו לייצור ק"ג חלב	ק"ג חלב	ק"ג חמ"מ
1.5	0.49	57.4	47.06
2.0	0.54	51.8	45.06
2.5	0.59	47.4	43.6
3.0	0.64	43.7	42.3
3.5	0.69	40.5	41.3
4.0	0.74	37.8	40.4

* במנה מציאותית ניתן לספק לפרה 38.5 מג"ל אנ'נטו. לאחר שיש לקחת בחשבון שכ-10.5 מג"ל אנ'נטו משמשים לקיום, נותרים לייצור 28 מג"ל. מכאן שכאשר מחלקים את הנתון הנ"ל בכמות המג"ל הדרושים לייצור חלב ברמות שונות של אחוז שומן, מקבלים כמויות שונות של תנובה עם כמויות שונות של חמ"מ. טבלה זו באה ללמד עד כמה ייצור השומן מחייב השקעה אנרגטית רבה, בעוד שהפרה בעלת כושר ההגבה הרב ודל השומן היא הכלכלית ביותר, ביחסי המחירים הנהוגים בישראל.

טבלה 3. התפלגות 278 הפרים בארה"ב המורשים הפרש שלילי באחוזי השומן ("הורד'ז דיירימן", ספטמבר 1978)

מספר הפרים	הפרש % שומן
20	> 0.20
101	0.10 - עד 0.20
93	0.05 - עד 0.10
64	0.01 - עד 0.05

שומן. נראה לי שבמציאות אין יסוד למחשבה זו. על כל פנים, מתוך מבחנים ראשוניים המגיעים מהנסיון הבינלאומי בפולין עדים אנו לכך שהקו הישראלי עולה במקצת באחוז השומן על הקו האמריקני (ראה "משק הבקר והחלב" 155). באותו ענין מופיעה ב"הורד'ז דיירימן" מחודש ספטמבר 1978 רשימה של 366 הפרים הטובים של ארה"ב לשנת 1978, מתוכם 278 פרים מורשים אחוז שומן מתחת לממוצע (ראה טבלה 3). מכל מקום מכיוון שמקדם התורשתיות לשומן הוא גבוה (כ-0.7 לעומת 0.11-0.22 לחלב), סביר לחשוב שבימות המשיח, עת נשאף לחזור לטיפוח מזורו לשומן, לא יחשב הדבר למשימה המחייבת טיפוח של שנים רבות בדומה לטיפוח לחלב. בני "הוליבר" בארץ - פר אמריקני עם +0.23% שומן - כולם מורשים את התכונה לייצור גבוה של אחוז שומן.

אריכות ימים ומירב תנובת חיים

אחת הטעויות הנפוצות שחדרו לשטח הטיפוח היא ההתלהבות היתרה ממבחן המלטה 1, כמובן שגם מבלי לדבר על 122 ימים ראשונים. לא אחת היינו עדים להעטרת כתרים לראשם של פרים אשר הצטיינו בהמלטה 1 ואילו בהמשך התחלובות התגלו כפרים בינוניים ואפילו היו ביניהם שליליים (ראה טבלה 4).

ישנם מספר מדדים להערכת תכונותיו של פר: חלב, גוף, עטין, היחלבות ועוד. ברם כמדומני ששך הכל הנדרש מהטיפוח הוא מירב תנובת חיים יוצרת. זהו המדד החשוב מכל. פר בעל מבחן טוב בהמלטה ראשונה, ואילו בתחלובה השניה הוא בינוני ומוריש אחוז יציאה גבוה לבנותיו אינו זה הנושא רווחים לבוקר.

מאידך, יתכן פר נייטרלי בהמלטה 1 ואילו בהמלטות הבאות הוא מצוין בתנובה, אשר נוסף לכך מוריש אריכות ימים לבנותיו. קרוב לוודאי שפר זה, יזכה את הבוקר ברווחים טובים. אינני יודע אם אי פעם נבדק ביסודיות הדבר מי הן הפרות אשר יוצרות את מירב החלב אצלנו, האם

טבלה 4. מבחני פרים בהמלטה שניה משוקלל בכמות תפוצות

(נלקט מתוך חוברת סיכום של "און" ספטמבר 1976)

יילדי שנת	ערך טיפוחי ממוצע שעמד להזרעה	ערך טיפוחי ממוצע מהזרעות בפועל	ערך טיפוחי של פר מס. 1 בהמלטה שניה באותו שנתון
1964	+ 113	+ 86	+ 313
1965	+ 200	+ 142	+ 294
1966	- 29	- 46	- 2
* 1967	+ 217	+ 217	+ 217
** 1968	+ 242	+ 317	+ 342
1969	+ 300	+ 288	+ 465

* הפר "יאור" לא שוקלל משום שנשחט בטרם מבחנו בהמלטה שניה. הובא לידיעת הבוקרים
 ** הפר "מאור" לא זכה בתחילה לתפוצה רבה בקרב הפרות מחשש לפוריות נמוכה. לו היה פר זה זוכה לתפוצה
 יותר רחבה בקרב הפרות אזי הערך הטיפוחי הממוצע בהמלטה שניה של הזרעות בפועל היה נמוך בהרבה.
 מצד שני, "מסוק" בעל מבחן טוב בהמלטה שניה יצא בגלל מחלה. למרות זאת התמונה לא היתה משתנית
 משום שהבוקרים היו ממעיטים להשתמש בו עקב הדירוג הנמוך שהיה זוכה בלוח הפרים בגלל מבחן בינוני
 בהמלטה ראשונה

מספיק שפר מוריש את התכונה לצבירת זרורות
 שומן. יחד עם תכונה זו הוא חייב להוריש את
 התכונה המאפשרת לפרה לנצל את גופי הקטן.
 כנראה שהפרים בעלי בגרות הנבחה המאוחרת
 בין השאר הם גם היועדים להוריש את התכונה
 הנ"ל.

כאן גם המקום לציין שבכדי לקבל את מירב
 התמורה הכלכלית מבנות בעלות בגרות הנבחה
 מוקדמת רצוי להזריע אותן דווקא מוקדם, בעוד
 שאצל פרות בעלות בגרות הנבחה מאוחרת יגדיל
 כל אחור בהתעברות את התמורה בתחלובה
 ראשונה. בת "מאור" שתמליט בגיל 22 חודשים
 תהיה כלכלית יותר מבית "אילון" שתמליט בגיל
 דומה. מאידך גיסא אינני בטוח אם תמונה זו
 תחזור גם כאשר גיל ההמלטה של פרות אלו
 יהיה 26 חודש. אם כן, כדי לטפח לבגרות הנבחה
 מאוחרת ואריכות ימים יש לדעתי לסמן פרות
 עתודה:

(א) רק אם הן מוכיחות שהפרש שלהן מעל
 לעדר נשמר בהמלטה שניה ואף עולה;
 (ב) מבכירות מצטיינות בנות לפרים בעלי
 בגרות הנבחה מאוחרת.

מבחני פרים ורמת הזנה

אחת התופעות הפוקדות אותנו בטיפוח היא
 הצטיינותם של פרים מסוימים בקבוצת משקים,

זהו גם המקום לציין שעד הזמן האחרון היה
 אחוז היציאה הנמוך מנת חלקן של בנות צין,
 ביגו וחזיר, פרים בעלי בגרות הנבחה מאוחרת.
 מכאן נראה לי, שיש הגיון ביולוגי בכך שבבגרות
 הנבחה מוקדמת שפירושה תקופת חיים קצרה
 ושחיקה מוקדמת – ישנו אחוז יציאה יותר גבוה
 מאשר אצל פרות עם בגרות הנבחה מאוחרת.
 בכלל נראה לי שהעליה בתנובה בתחלובה שניה
 ושלישית איננה רק פועל יוצא של התפתחות
 העטין, כי אם גם מאפשרת להשתמש ברזרבות
 השומן הנאגרות בגוף. כפי שידוע לנו פרה
 מסוגלת לאכול כמויות מזון העונות לייצור של
 38 ק"ג חלב. עבור תנובה גבוהה יותר, בעונת
 השיא שבתחלובה נדרש השימוש באנרגיה שומן
 הגוף. השומן המתפרק יוצר גופי קטן. למעשה
 היכולת של הפרה להניב מעל ל-38 ק"ג ביום
 תלויה בכושרה לנצל את גופי הקטן. כך שאין זה

טבלה 5. אחוזי היציאה לפי בגרות הנבחה

בגרות הנבחה	% יציאה מצטבר בשתי חליבות
מוקדמת	33.6
פרות 12.776	(פרות 4.303)
מאוחרת	28.9
פרות 10.116	(פרות 2.922)

בהתאם לתכונתן התורשתית. על פי ההגיון פר A ברמת X יזכה לבנות שתלטניות אשר תהיינה במצב גופני עדיף על בנות הפר B לקראת ההמלטה הראשונה.

יתרה מזאת, בגלל סיבות תורשתיות שכבר ציינתי הן תהיינה גם הנצלניות הטובות של שיטת ההזנה בעלת האחוז הגבוה של מזון גס. מאידך גיסא – פר B בממשק X יעמיד בנות חלשות נחותות מבחינה גופנית באופן משמעותי מבנות A. ברמת הזנתן בממשק בתחלובה הראשונה – כאשר הן זקוקות לרמת הזנה מאוד מרוכזת בגלל היותן קטנות, ומפאת הצורך שלהן לגדול – הן לא תקבלנה את דרישתן התזונתית וכתוצאה מכך הן תצאנה מקופחות.

מה קורה לאותם הפרים בממשק הזנה Y? בנות A תופענה גם כאן גדולות ושמנות. אולם מחמת רמה גבוהה של מזון מרוכז הן לא תיצרנה הרבה חלב אלא תמשכנה לאגור שומן. אם נוסיף לכך את העובדה שהן גם לא יודעות להשתמש ברזרבות השומן לייצור חלב, הרי נמצא שבנות A בממשק Y הן בסך הכל גדולות ומפוטמות ובנות B בממשק Y תופענה כבר בהמלטה ראשונה במצב גופני מניח את הדעת.

בעזרת משטר ההזנה המרוכז בשלוחת החולבות הן תצליחנה לגדול ולהתפתח כראוי בהתאם לתכונותם התורשתית. כמו כן בהיותן זקוקות לרמה גבוהה של חומצה פרופיונית הן תדענה גם לממש את הפוטנציאל הגנטי שלהן וכבר בתחלובה ראשונה ליצר כמות גבוהה של חלב עם אחוז שומן נמוך.

בניגוד לשני פרים אלה אני מניח שנמצא גם פר C, המתאים לכל צורת הממשק. על כל פנים עבודתו של ע. רז מחייבת אותנו לערוך בדיקה של אפשרות לעבור למבחני פרים בשתי רמות תנובה. נניח ברמה של עד 8,000 ק"ג חלב, וברמה של למעלה מכך. אין לי גם ספק שאם יימצאו פרים המצטיינים ברמת תנובה נמוכה וגם גבוהה, לעומת פרים שימצאו טובים רק ברמת תנובה גבוהה, נוכל לקבל גם תשובה לשאלה המסקרנת אותנו רבות והיא היכן המובהקות גדולה יותר – אצל העתודה של הפרש 4,000 ק"ג ברמת תנובה נמוכה, או אצל

לעומת הופעה חיוורת של אותם הפרים במקומות אחרים. תופעה נוספת היא גלי מבחנים שונים של אותו פר באותה שיטת מבחן. במאמר מוסגר ברצוני לציין שנתקלנו בכך גם בעידן הטרם-חשבי. עדי רז בעבודת הגמר שלו: "אינטראקציה גנוטיפ × ממשק בעדר הבקר הישראלי" מצא שישנם פרים המצטיינים ברמת ממשק מסוימת, ומאידך גיסא הם פרים שליליים ברמת ממשק אחרת. הוא גם טוען לפרים המצטיינים בכל רמות הממשק. אמנם ע. רז לא פירט מה הם הגורמים הקובעים בממשק, ברם נראה לי ששני תחומים משפיעים בראש ובראשונה על התנובה:

(א) גודל המבכירה בהמלטה;

(ב) רמת הזנת הפרות.

כמובן שגם ממשק בריאות עטין ופוריות ממלא תפקיד מרכזי, אולם בשטחים אלה מידת הערנות והמודעות די שווה. בכדי להבין את השונות הבה נתאר לעצמנו שתי שיטות ממשק מאוד מנוגדות ודי נפוצות אצלנו. את האחת נכנה X ואת השנייה Y.

בממשק מזינים את העגלות ברמת הזנה נמוכה ואף מזריעים אותן בגיל 13 חודש. בשלוחת החולבות של אותו ממשק ניתן המזון הגס חופשי ואילו המזון המרוכז והחלבון ניתנים בצמצום. מאידך גיסא בממשק Y דואגים להזריע את העגלות בגיל 15 חודש ובמצב גופני טוב. בשלוחת החולבות של אותו ממשק גם המזון המרוכז הוא למעשה חופשי ואולי אף ביחסים גבוהים. עתה עומדים לרשותנו שני פרים. האחד A והשני B. הפר A מוריש בנות גדולות אשר במשטר של מזון מרוכז מיטיבות לאגור שומן על גופן ומנצלות גרועות של המזון המרוכז לייצור חלב. את המזון הגס הן מיטיבות לנצל יותר לייצור חלב ושומן חלב. הפר B הוא פר בעל בגרות הנבה מאוחרת. בנותיו מתפתחות באופן ניכר גם במשך התחלובה הראשונה, השנייה והשלישית. לכן בגיל צעיר בנותיו של פר B הן חלשות ולא מרשימות ביותר. פר זה מוריש גם תכונה לייצור גבוה של חלב עם אחוז שומן נמוך. במשטר הזנה מרוכז בנותיו תנצלנה זאת הן להמשך הגדילה והן לייצור מירבי של חלב

סיכום

(א) פרות עתודה יסומנו תחילה על פי הפרש החלב הגבוה ביותר;

(ב) מבין המצטיינות יהיה נסיון לעבוד עם בהמות בעלות עומק ועטין מניח את הדעת; (ג) מבכירות מצטיינות יסומנו לעתודה אך ורק אם הן בנות לפרים בעלי בגרות הנבה מאוחרת, או פרים עם מבחנים טובים גם בהמלטה שניה, להוציא חריגים בהן המבכירה תבלוט עם 4,000 ק"ג חלב ומעלה מעל לממוצע;

(ד) פרות אשר בתחלובה שניה נופלות ממבחן המלטה ראשונה – לא תסומנה כפרות עתודה; (ה) זירמת יבוא תהיה מפריס בעלי ההפרש הגבוה בחלב, ולא דווקא בעלי הערך הכלכלי הגבוה לפי המושגים המקובלים בארץ מוצאם; (ו) יערכו מבחני פרים בשתי רמות תנובה. תוצאות המבחנים יהיו חומר רקע לדיון על טיב המובהקות של העתודות ברמות התנובה השונות;

(ז) בלוחות הפרים יתווספו על הפרש החלב, מספר הבנות ומספר ההמלטות, המדדים הבאים:

1. אחוז היציאה בסיכום שתי תחלובות ראשונות ואף יותר;

2. יצוין אחוז היציאה בעטיו של דלקות;

3. ינתן ציון כלכלי משוקלל לארבעת התכונות הנפרדות: שומן, חלב, משקל, אחוז יציאה;

(ח) תוקם סיירת טיפוח אשר דרכי פעולתה ואופן עבודתה ויקבעו על ידי ועדת טיפוח.

ולסיום משהו מתחום הראויה. הסיני טוען שמסע ארוך מתחיל בצעדים קטנים. לכך הייתי מוסיף שככל שמתקדמים אל הפיסגה נעשים הצעדים יותר קשים ומסוכנים, ועלינו לאתר את הנתיב הנכון והבטוח.

אם תרצו להקיש למצבנו – הרי אתגר כזה עומד גם לפנינו.

(הערת המערכת): בעקבות פניתו של מוטי איש-יאייר, התקיימו דיונים בוועדת הטיפוח של "און" בנושאים שמאמרו דן בהם. דו"ח קצר על תוצאות הדיונים מובא במדור "בהתאחדות" בחוברת זו, בעמוד 70.

העתודה של הפרש 4,000 ק"ג ברמת תנובה גבוהה.

סיירת טיפוח

בוקר טוב מיטיב בראש ובראשונה לדעת את עדרו.

מטפח טוב ידע לכלכל את צעדיו אם יכיר מקרוב את המתבצע בעדרי טיפוחו. משה הימן בהיותו במיטב כוחותיו הפמיים, ידע יחד עם ר. ברענן לחרוש את העדר, לצפות בבנות הפרים, לשאול ולהתעניין בקרב הבוקרים, לתהות על קנקן של בנות הפרים. רעיון התצוגות הינו דבר מוצלח בהיותו מקרב את ציבור הבוקרים לנושא הטיפוח. ברם כיום, כאשר משה הימן מסייר פחות ברפתות, ואילו המטפחים סומכים בצורה כמעט עיוורת על סלילי המחשב – נראה לי שהולכת ונפערת תהום בין המתרחש בשטח בתחום הטיפוח לבין המידע המגיע למטפחים. פרות מצטיינות מתגלות לבוקר הרבה יותר מוקדם, עוד בטרם שהתוצאות מגיעות לשולחנה של ועדת הטיפוח. פרים מתגלים כגרועים לבוקרים למרות שעל גבי גליונות החישוב הם עדיין מוגדרים כפרים משביחים וגם להיפך. תופעות אלו אינן נחלת עידן התווה ובוהו של "חשב", כי אם גם קרו בעבר שבו הטיפוח חושב בצורה תקינה. זהו פער הדומה לעתים להבדלים בטופוגרפיה בין חישובי האזימוט על המפה לבין החישובים במציאות. בכדי לתת תשובה על הקשיים הנ"ל נראה לי, שיש צורך להקים גוף של חברים בעלי גישה לטיפוח אשר יודעים לעמוד על טיבן של פרות. חברים אלה יסיירו בעדרים תוך כדי תאום עם הבוקרים, יגלו עניין לגורל בנות של פר זה או אחר "יגרדו" מהרפתן מידע על פרות שלדעתו בולטות בעדרו, יראו, יתרשמו וידווחו לוועדת הטיפוח ולאחראים על נושא הטיפוח. בכך נוכל לשלוט על שני נושאים חשובים:

(א) לאתר פרות עתודה מוקדם, ובכך להרוויח זמן בטיפוח;

(ב) לעמוד על טעויות בהערכת פרים, ולהדליק אור אדום, צהוב או ירוק בקשר למגוון הפרים העומדים לרשות האגודה.